

CZU: 349.2:351.712.5

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.6565431>

IMPLICAȚIA ÎNCĂLCĂRILOR DREPTULUI MUNCII ÎN DOMENIUL ACHIZIȚIILOR PUBLICE

Corneliu DONI

Universitatea de Stat din Moldova

În acest articol se examinează problema privind încălcările dreptului muncii în domeniul achizițiilor publice. Printre acestea se numără includerea în devize a unui cost de salariu sub nivelul minim garantat, neinclusiunea concediului anual de odihnă, a contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legislației muncii și a devizelor de cheltuieli la etapa de executare a contractelor. Soluția este monitorizarea mai minuțioasă a achizițiilor publice prin prisma respectării legislației muncii.

Cuvinte-cheie: achiziții publice, dreptul muncii, devize, încălcări, operator economic, salariu, asigurări.

IMPLICATIONS OF THE VIOLATIONS OF THE LABOR LAW FOR THE PUBLIC PROCUREMENTS

This article examines the problem of violations of labor law in public procurement. These violations comprise the inclusion in the breakdown of costs of a salary cost below the guaranteed minimum level, the non-inclusion of the annual leave and social security contributions, the non-compliance with labor legislation and breakdown of costs at the stage of execution of contracts. The solution is to monitor public procurements more closely in terms of compliance with the labor law.

Keywords: public procurements, labor law, breakdown of costs, violations, economic operator, wage, insurances.

Introducere

Un rol important în domeniul achizițiilor publice îl are dreptul muncii. Or, achizițiile publice, fie ele de lucrări, servicii sau bunuri, implică efectuarea unor munci de către personalul operatorilor economici. În acest articol ne vom axa în special pe achizițiile de lucrări, unde este cel mai bine reflectat dreptul muncii și unde de cele mai dese ori se comit încălcări în acest domeniu.

Deși în achizițiile de servicii și bunuri de asemenea sunt implicați muncitori, care fac un anumit lucru, în lipsa unor devize de cheltuieli unde s-ar indica costul manoperei verificarea respectării legislației muncii în aceste cazuri este foarte grea. Or, dacă pentru executarea unei porțiuni de drum este necesară o cantitate x de ore-om, care nu poate fi nicidecum exclusă până vor fi inventați roboți muncitori, pentru livrarea unor bunuri către autoritatea contractantă unui operator economic i-ar fi necesare 8 ore-om, iar altuia 20 ore-om.

De cele mai multe ori autoritățile contractante nu atrag atenția la aspectele ce țin de dreptul muncii. În acest fel, indirect sunt favorizați acei operatori economici care încalcă legislația muncii și nu țin cont de drepturile muncitorilor antrenați. În acest articol vom argumenta necesitatea accentuării atenției autorităților publice la problemele legate de dreptul muncii în cadrul achizițiilor publice.

1. Încălcări ale legislației muncii în devizele de cheltuieli

În cadrul achizițiilor de lucrări, operatorii economici trebuie să prezinte devizele de lucrări care se întocmesc în baza caietului de sarcini pus la dispoziție de către autoritatea contractantă. Devizele se îndeplinesc în conformitate cu Instrucțiunile privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcții-montaj prin metoda de resurse CP L.01.01-2012 [1]. În devize se indică în mod obligatoriu și costul la manoperă [1, § 3.1.1] care arată în felul următor:

Deviz local de resurse № 1-1-1

Denumirea lucrării						
Valoarea de deviz 12 144,61lei						
Întocmit în prețuri curente _____ 20__						
Nr. crt.	Simbol norme și Cod resurse	Denumire lucrări și cheltuieli	U.M.	Cantitate conform datelor din proiect	Valoarea de deviz, lei	
					Pe unitate de măsură	Total
1	2	3	4	5	6	7
Total borderou de resurse № :						
Manopera						
1.	7123010010200	Betonist	h-om	34,40	23,82	819,41
2.	9310060019900	Muncitor necalificat	h-om	48,20	23,82	1 148,08
3.	9310060019920	Muncitor deservire CM	h-om	3,44	23,82	81,94
Total manopera						2 049,43

Sursa: CP L.01.01-2012, Model Forma Nr. 3 [1]

O primă încălcare comisă de către operatorii economici este reducerea costului pentru manoperă sub nivelul cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real. Or, conform pct.1 din Hotărârea de Guvern nr.165 din 09.03.2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, „începând cu 1 ianuarie 2021, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (la întreprinderi, organizații, instituții cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, în continuare – unități) se stabilește în mărime de 17,37 lei pe oră, sau 2935 de lei pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună” [2].

Unii operatori economici reduc din costul manoperei sub acest nivel cu scopul de a propune o ofertă cu un preț mai mic decât al concurenților. Prin depunerea unei astfel de oferte, operatorul economic își propune să ofere angajaților săi un salariu sub nivelul minim garantat de lege, fapt inadmisibil în virtutea principiului legalității în achizițiile publice consfințit în art.7 al Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice [3]. În virtutea acestui principiu, autoritățile contractante ar trebui să respingă ofertele însoțite de devize unde costul manoperei este sub nivelul minim garantat de lege pentru angajați.

Subliniem aici că, de multe ori, la stabilirea cheltuielilor minime pentru manoperă operatorii economici se conduc în mod eronat de Scrisoarea informativ-normativă nr.05-806 din 02.05.2017 a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor „Cu privire la determinarea valorii obiectivelor de construcții începând cu 01.05.2017” [4] sau de Scrisoarea informativ-normativă nr.10/1-0086 din 15.06.2018 a Ministerul Economiei și Infrastructurii „Cu privire la determinarea valorii obiectivelor de construcții începând cu 01 mai 2018” și de Nota informativă care o însoțește [5].

Acestea utilizează coeficientul de complexitate recomandat în ramura construcțiilor de 1,3 și efectuează o medie a muncitorilor de categoria 3,4 și 5, în rezultatul căreia se obține costul de 52,57 lei/oră [4, 5]. Totuși, această valoare are un caracter de recomandare și stabilirea unui cost pentru manoperă mai mic nu trebuie să ducă la respingerea ofertei.

Spre exemplu, în cazul S.R.L. „Foremcons” vs Consiliul rational Căușeni, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor (în continuare – ANSC) a admis contestația depusă de un operator economic oferta căruia a fost respinsă din cauza că a indicat un cost la manoperă mai mic decât cel indicat în Scrisoarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor [6]. În motivarea sa ANSC a explicat următoarele: „Totodată, pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară prevede că salariul tarifar pentru categoria 1 de calificare (de salarizare) se stabilește prin negocieri colective la nivel de ramură, în mărime cel puțin egală sau care depășește cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, stabilit anual prin hotărâre de Guvern, iar la nivel de unitate din ramurile respective – în mărime care să nu fie mai mică decât cuantumul stabilit la nivel de ramură, și, respectiv, evaluarea complexității lucrărilor executate și a performanțelor individuale pentru stabilirea salariului de funcție

în raport proporțional cu quantumul minim garantat al salariului în sectorul real sau al salariului tarifar pentru categoria I de calificare, stabilit la unitate, se efectuează de către angajator. Totodată, potrivit pct.6 din Anexa nr.3 la aceeași hotărâre, coeficientul de complexitate pentru ramura construcțiilor, recomandat la stabilirea salariului tarifar pentru categoria I de calificare (de salarizare), este de 1,3, care, conform pct.2 din Note la Anexa nr.3, nu este un coeficient obligatoriu.

Cu referire la scrisorile informative ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor [...] Agenția constată faptul că calculul respectiv nu este valabil și în cazurile întocmirii ofertelor de către operatorii economici participanți la procedurile de achiziții publice de lucrări, aceștia urmând a aplica cadrul normativ în vigoare care reglementează salarizarea în sectorul real, în speță Hotărârea Guvernului nr.165 din 09.03.2010 cu privire la quantumul minim garantat al salariului în sectorul real și Hotărârea Guvernului nr.743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară" [6, p.3].

Pe lângă salariul minim, muncitorii trebuie să beneficieze și de alte drepturi garantate de legislația muncii. Astfel, art.131 din Codul muncii prevede: „(3) În salariul minim nu se includ adaosurile, sporurile, plățile de stimulare și compensare. (4) Quantumul salariului minim este obligatoriu pentru toți angajatorii persoane juridice sau fizice care utilizează munca salariată, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare. Acest quantum nu poate fi diminuat nici prin contractul colectiv de muncă, nici prin contractul individual de muncă” [7].

Unul dintre aceste drepturi este concediul de odihnă anual plătit, asigurat de art.112 din Codul muncii. Conform art.117 alin.(1), „pentru perioada concediului de odihnă anual, salariatul beneficiază de o indemnizație de concediu care nu poate fi mai mică decât mărimea salariului mediu pentru perioada respectivă”, iar conform art.113 alin.(1), „tuturor salariaților li se acordă anual un concediu de odihnă plătit, cu o durată minimă de 28 de zile calendaristice, cu excepția zilelor de sărbătoare nelucrătoare” [7]. Astfel, la cheltuielile pentru salariu se mai adaugă valoarea concediului de odihnă anual, care se calculează în funcție de durata concediului angajaților.

Deși în devize se indică doar costul manoperei pe oră, autoritatea contractantă este în drept să solicite clarificări adiționale de la operatorii economici. În conformitate cu art.17 alin.(4) al Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, „în cazul în care informațiile sau documentele prezentate de către ofertant/candidat sunt incomplete sau eronate, autoritatea contractantă solicită ofertantului/candidatului în cauză să suplimenteze, să clarifice sau să completeze informațiile sau documentele corespunzătoare, respectând principiul transparenței și cel al tratamentului egal” [2].

În cazul *S.R.L. „Euromontaj CTI” vs Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”*, ANSC a examinat o cauză în care oferta unui operator economic a fost respinsă din motiv că în costul manoperei nu au fost incluse cheltuielile pentru concediul anual. ANSC a constatat că autoritatea contractantă a procedat corect și o asemenea încălcare trebuie să ducă la respingerea ofertei [8].

De cealaltă parte, asigurările sociale și asigurările medicale se indică separat în devizele de cheltuieli și nu se includ în costul manoperei. Conform pct.4.3.3.5 din CP L.01.01.2012, „în Formularul Nr.3 și Formularul Nr.7, după „Total:” se includ: contribuțiile la asigurările sociale și medicale defalcate din cheltuielile pentru salarizarea muncitorilor - constructori în mărimea stabilită de legislația în vigoare;”.

Acest fapt a fost subliniat și de către ANSC în Decizia prenotată: „Astfel, reieșind din cele relatate *supra*, se conturează faptul că antreprenorii la calculul salariului mediu pe oră al muncitorilor-constructori sunt obligați să respecte quantumul minim garantat al salariului în sectorul real de 16,42 lei/h-om și indemnizația de concediu, fără a aduce atingere quantumului asigurărilor sociale și în medicină, care se reflectă separat în devizele ofertă” [8, p.12]. Subliniem că în Decizia citată salariul minim este indicat cel actual la momentul licitației examinate, însă urmează a se ține cont de salariul minim garantat în vigoare la momentul depunerii ofertei.

Astfel, la momentul publicării acestui articol, în art.4 alin.(1) al Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2022, nr.207 din 06.12.2021, se prevede: „(1) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.1 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se stabilește în mărime de 9,0%” [9].

Iar conform art.3 al Legii nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, în calitate de „plătitor al primelor de asigurare obligatorie de

asistență medicală" este „asigurat[ul] care are obligativitatea de a achita primele de asigurare în modul stabilit de prezenta lege” [10]. În aceste circumstanțe, în anul 2022 operatorii economici nu trebuie să indice în deviz cheltuielile pentru asigurări medicale, or acestea se includ în costul pentru salariu.

În ceea ce privește asigurările medicale, Anexa nr.1 din Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale prevede că tariful și baza de calcul la contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii este de „24% la suma salariilor și recompenselor calculate lunar pentru toți angajații – pentru angajatorii sectorului privat, instituțiilor de învățământ superior și ai instituțiilor medico-sanitare” [11]. În calitate de plătitor al contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, conform aceleiași Anexe, este „angajatorul, persoana juridică sau fizică asimilată angajatorului” [11]. Prin urmare, contribuția de asigurări sociale trebuie inclusă în devizul de cheltuieli.

În cauza S.R.L. „Structural Construct” vs Primăria satului Frumoasa, contestatorul a invocat că autoritatea contractantă a admis oferta depusă de către S.A. „Orizont”, care a indicat în mod eronat aplicarea cotei pentru asigurări sociale și medicale de 22,5% în loc de 24%. Totuși, valoarea monetară a acestei erori a constituit doar circa 214 lei, fapt ce a fost considerat de către autoritatea contractantă drept o abatere minoră [12, p.13]. Or, la pct.133 și 134 din Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.638/2020 se prevede:

„133. Autoritatea contractantă are dreptul să considere oferta conformă dacă aceasta conține abateri neînsemnate de la prevederile documentației de atribuire, erori sau omiteri ce pot fi înlăturate fără a afecta esența acesteia.

134. În sensul pct.133, în cadrul achizițiilor publice de lucrări, prin abateri neînsemnate se consideră abaterile minore din oferta tehnică/financiară ce întrunesc cumulativ următoarele condiții:

1) reprezintă corectări ale unor abateri tehnice minore, iar o eventuală modificare a prețului total al ofertei, indusă de aceste corectări, nu schimbă clasamentul inițial al ofertanților;

2) cuantificarea teoretică în valoare monetară a respectivei abateri/omisiuni nu depășește 1% din prețul total al ofertei;

3) cuantificarea teoretică în valoare monetară a respectivei abateri/omisiuni nu depășește suma de 10 000 de lei din prețul total al ofertei” [13].

ANSC a respins contestația indicând următoarele: „Astfel, având în vedere că la devizul local contestat a fost aplicată cota de 22,5% fiind obținută suma de 3204,73 lei, se atestă că diferența de 1,5 puncte procentuale, respectiv valoarea monetară (circa +214 lei) a abaterii/omisiunii admise, în partea ce ține de calcularea contribuției de asigurări sociale, nu depășește suma prevăzută la pct.134 al Regulamentului nominalizat și nici nu schimbă clasamentul inițial al ofertanților, Agenția va respinge pretențiile contestatorului la acest aspect” [12, p.13]. Astfel, în cazul în care o asemenea eroare ar depăși pragurile prevăzute la pct.133 din Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări, includerea contribuțiilor de asigurări sociale și medicale (dacă va fi cazul pe viitor), ar trebui să ducă la respingerea ofertei respective. În același timp, întru aplicarea pct.133 și 134 din Regulament, atunci când există o asemenea eroare minoră, operatorul economic ar trebui să o remedieze și să ajusteze oferta, astfel încât aceasta să corespundă legislației muncii; în caz contrar, oferta nu poate fi acceptată.

În legătură cu încălcările legislației muncii în contractele de achiziții publice, la nivel internațional a fost adoptată Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr.94 privind Clauzele de muncă (Contracte Publice) din 1949. La art.2 alin.(1) Convenția prevede că Statele Părți trebuie să includă prevederi privind dreptul muncii în contractele de achiziții publice, care să oblige operatorii economici să acorde angajaților salarii nu mai mici decât cele prevăzute în actele normative naționale, în convențiile colective sau în sentințele arbitrale [14]. Cu părere de rău, Republica Moldova nu este parte la Convenția respectivă. Astfel, la moment în Republica Moldova nu există obligația de a include asemenea clauze în contract; totuși, urmează să fie aplicat principiul legalității care nu permite achizițiile publice realizate cu încălcarea dreptului muncii.

Toate încălcările în domeniul dreptului muncii comise de către operatorii economici urmează a fi sancționate cu respingerea ofertei.

În acest sens, ANSC a oferit următoarea argumentare în aplicarea acestei sancțiuni: „La acest aspect, Agenția reține că legislația din domeniul achizițiilor publice se aplică în coroborare cu legislația în vigoare care reglementează anumite domenii specifice și sunt relevante obiectului achiziției publice, respectiv normele din domeniul salarizării muncii, prevederile cărora au fost citate *supra*, sunt imperative la stabilirea

de către angajatori a salariului minim ce trebuie să fie achitat, respectiv, urmează a fi luat în calcul și la întocmirea ofertelor de către operatorii economici participanți la procedurile de achiziții publice.

În context, art.72 din Legea nr.131/2015 prevede expres că contractul de achiziții publice se atribuie în temeiul principiului selectării ofertei celei mai avantajoase, dar în același timp și în temeiul respectării legii și ordinii de drept, iar în coroborare cu principiul asigurării concurenței și combaterii concurenței neloiale în domeniul achizițiilor publice și principiului minimizării riscului autorității contractante, prevăzut la art.7 din aceeași lege, acesta împiedică autoritățile contractante să atribuie contracte de achiziții publice operatorilor economici care oferă, în cadrul procedurilor de achiziții publice, prețuri mai mici din contul nerespectării legislației în vigoare, în speță în domeniul muncii, viciind, astfel, procedura de achiziție" [8, p.12-13].

2. Încălcări ale legislației muncii în executarea contractelor

Pe lângă încălcările legislației muncii din devizele de cheltuieli, dar și cheltuielile prevăzute în alte documente ale ofertei, o problemă semnificativă este nerespectarea legislației muncii de către operatorii economici atunci când se execută contractele de achiziții publice.

Astfel, deși în devize operatorii economici pot indica un anumit cost pentru manoperă, în realitate, după ce se atribuie contractul și începe executarea lui, deseori se neglijează costul manoperei indicat în deviz.

Deseori este vorba despre acordarea unui salariu mai mic decât s-a indicat în ofertă, sau chiar și „munca la negru” atunci când muncitorii antrenați în astfel de proiecte nici nu sunt angajați în modul corespunzător sau primesc o parte din remunerare „în plic”, adică fără achitarea cotizațiilor și impozitelor. Acest fenomen este foarte răspândit, însă, cu părere de rău, organele de control – Inspectoratul de Stat al Muncii, Inspectoratul Fiscal de Stat – nu contrapun contribuțiile achitate și datele furnizate despre salariile angajaților cu devizele de cheltuieli ofertate la achiziții publice câștigate de către întreprinderi/operatorii economici.

Lipsește și un studiu aprofundat al acestei probleme, iar concluzia expusă *supra* rezultă din cunoștințele empirice acumulate de către autor pe parcursul activității profesionale. Totuși, cert este că dacă monitorizarea *ex-ante* a achizițiilor publice de către Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este realizată la un nivel înalt, inclusiv prin prisma legislației muncii, monitorizarea *ex-post* a acestei probleme este una deficitară, iar pe alocuri inexistentă.

În acest mod se lezează și concurența în domeniul achizițiilor publice. Or, este des întâlnit fenomenul când operatorii economici, cu scopul de a câștiga o procedură de achiziție publică, reduc la maximum valoarea ofertei, iar pentru a obține un profit încalcă propriile devize de cheltuieli și legislația muncii – prin achitarea unui salariu mai mic decât cel indicat în devize sau chiar prin achitarea remunerației „în plic”. Astfel, operatorii care oferă în preț real și care respectă legislația muncii au mai puține șanse de a câștiga o procedură de achiziție publică, fapt ce încurajează și mai mult comiterea acestor încălcări.

Iată de ce este deosebit de importantă monitorizarea proceselor de achiziții publice prin prisma respectării devizelor de cheltuieli și a legislației muncii. În acest sens se impune necesitatea ca Inspectoratul de Stat al Muncii, Inspectoratul Fiscal de Stat să verifice minuțios modul în care operatorii economici respectă angajamentele asumate prin contracte de achiziții publice și dacă nu există vreo diferență dintre actele contabile, contribuțiile achitate și informațiile prezentate în devizele de cheltuieli.

Această monitorizare a achizițiilor publice este cu atât mai ușoară cu cât actualmente procedurile de achiziții publice reglementate de Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice sunt realizate în mod electronic și transparent prin intermediul Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender), care permite vizualizarea tuturor documentelor ofertei declarate câștigătoare.

Cu părere de rău, la acest moment achizițiile publice pe MTender sunt mai mult monitorizate de către societatea civilă și de către operatorii economici decât de către Inspectoratul de Stat al Muncii, Inspectoratul Fiscal de Stat, care nu au fost instruite să utilizeze acest sistem în activitatea lor. În acest sens, se impune necesitatea instruirii acestor structuri în scopul de a utiliza aceste date deschise și accesibile pentru a verifica respectarea legislației muncii de către întreprinderile antrenate în executarea contractelor de achiziții publice.

Concluzii

Legislația în domeniul muncii are un rol important în sectorul achizițiilor publice. Observăm că unii operatori economici/întreprinderi încalcă legislația muncii atât la etapa de ofertare, cât și la etapa de executare a contractelor.

În acest sens, în devizele de cheltuieli care stau la baza ofertei depuse la procedurile de achiziții publice se indică costuri care nu corespund cu prevederile legale în ceea ce privește salariul minim garantat în sectorul real, asigurarea concediului anual de odihnă plătit, achitarea contribuțiilor de asigurări sociale și medicale, achitarea altor contribuții și plăți obligatorii impuse de către legislația muncii.

La etapa de executare a contractelor, operatorii economici de multe ori nu respectă nici propriile devize de cheltuieli, achită sume sub cele indicate în devize sau chiar achită „în plic” fără achitarea contribuțiilor și impozitelor și fără încheierea unui contract de muncă. În acest fel, din contul mijloacelor publice se menține, în mod paradoxal, nerespectarea legislației muncii, fapt discorajator pentru operatorii economici care respectă întru totul legislația.

Atât autoritățile contractante, cât și organele de control, inclusiv ANSC, trebuie să cerceteze cu diligență documentele ofertelor pentru a exclude oferta care implică încălcarea legislației muncii. În acest sens este necesară ridicarea nivelului de conștientizare în rândul angajaților autorităților contractante a importanței verificării minuțioase a documentelor ofertei, inclusiv a devizelor, prin prisma legislației muncii.

De cealaltă parte, considerăm că Inspectoratul de Stat al Muncii, Inspectoratul Fiscal de Stat ar trebui să depună mai multă diligență în studierea contractelor de achiziții publice și compararea lor cu declarațiile făcute de către întreprinderi. În acest fel s-ar descuraja încălcarea legislației muncii, iar Statul ar putea asigura o implementare mai consecventă a acesteia.

Referințe:

1. Instrucțiuni privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcții-montaj prin metoda de resurse CP L.01.01.2012, aprobate prin ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr.6 din 23.01.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.31-35, art.134.
2. Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2015, nr.197-205, art.402, republicată, în temeiul art.II alin.(3) lit.b) al Legii nr.169 din 26 iulie 2018, în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr.321-332, art.527.
3. Hotărârea de Guvern nr.165 din 09.03.2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.35, art.219.
4. Scrisoarea informativ-normativă a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr.05-806 din 02.05.2017 „Cu privire la determinarea valorii obiectivelor de construcții începând cu 01.05.2017”.
5. Scrisoarea informativ-normativă nr.10/1-0086 din 15.06.2018 a Ministerul Economiei și Infrastructurii „Cu privire la determinarea valorii obiectivelor de construcții începând cu 01 mai 2018” și Nota informativă
6. Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, Decizia nr.03D-69-17 din 27.11.2017. S.R.L. „Foremcons” vs *Consiliul rational Căușeni*.
7. Codul muncii, nr.154 din 28.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr.159-162, art.648.
8. Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, Decizia nr.03D-861-20 din 17.11.2020. S.R.L. „Euromontaj CTI” vs *Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”*.
9. Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2022, nr.207 din 06.12.2021. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2021, nr.315-324, art.482.
10. Legea cu privire la mărimea, modul și termenul de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, nr.1593 din 26.12.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr.18-19, art.57.
11. Legea privind sistemul public de asigurări sociale, nr.489 din 08.07.1999. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2000, nr.1-4, art.2.
12. Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, Decizia nr.03D-151-21 din 22.03.2021. S.R.L. „Structural Construct” vs *Primăria satului Frumoasa*.
13. Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.638 din 26.08.2020. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2020, nr.229-233, art.785.
14. Convenția Organizației Internaționale a Muncii privind Clauzele de muncă (Contracte Publice) nr.94 din 1949.

Date despre autor:

Corneliu DONI, doctorand, Școala doctorală Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: doni.corneliu@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3965-439X

Prezentat la 14.03.2022